

## Utlåtande 2011: RI (Dnr 125-967/2010)

### Införande av elektroniskt upphandlingsstöd i Stockholms stad

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Metoden för införande av elektroniskt upphandlingsstöd i enlighet med utlåtandet godkänns.
2. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ansvara för att till staden tillhandahålla ett elektroniskt upphandlingsstöd.
3. Elektroniskt upphandlingsstöd anskaffas genom centralupphandling.
4. Projektet finansieras inom ramen för budget 2011 för Kommunfullmäktige m.m.
5. Kostnader för framtida anpassningar och nyutveckling av elektroniskt upphandlingsstöd får beaktas vid upprättande av kommande års budgetar.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att initiera och samordna centralupphandling samt införande av elektroniskt upphandlingsstöd.
2. Stadsdirektören får i uppdrag att besluta om förfrågningsunderlag, fatta tilldelningsbeslut samt att teckna avtal med vald leverantör.
3. Stadsdirektören ges möjlighet att vidaredelegera förvaltningen av ett elektroniskt upphandlingsstöd till annan förvaltning.

**Föredragande borgarrådet Sten Nordin** anför följande.

#### *Ärendet*

I samband med budget 2010 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en rad prioriterade IT-projekt, varav elektroniskt upphandlingssystem (-stöd) ingår i prioriteringsnivå två. För detta har medel avsatts under Kommunfullmäktige m.m. med 1,4 mnkr för 2010. Införande kommer att ske under 2011, varför projektmedel som inte ianspråktagits under 2010 föreslås ombudgeteras till 2011 i samband med bokslut.

#### *Beredning*

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och remitterats till idrottsnämnden, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden, Östermalms stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd samt Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

*Stadsledningskontoret* anser att ett elektroniskt upphandlingsstöd beräknas underlätta administrationen för upphandlarna i många avseenden samt bör ses som en metod att effektivisera, förbättra och kvalitetssäkra stadens upphandlingsarbete, bl.a. för att komma tillrätta med de brister som tidigare påtalats av revisionskontoret. Nya upphandlingsregler från och med den 15 juli 2010 ställer större krav på staden som upphandlande myndighet. Kontorets bedömning är även att konkurrensen kan främjas i och med möjligheten att lägga anbud elektroniskt, där i synnerhet mindre företag kan ha en fördel av att anbudsgivningen görs enklare, snabbare och mer överskådlig.

Stadsledningskontoret förordar ett webbaserat system, som anskaffas genom central upphandling, och att begreppet elektronisk upphandling i detta sammanhang begränsas till att gälla stödet för upphandlingsprocessen enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Kontoret förordar även att staden ska införa ett gemensamt system, som ska användas av samtliga förvaltningar inom staden som väljer att utnyttja möjligheten till elektroniskt upphandlingsstöd. Användandet av systemet i sig föreslås bli frivilligt.

*Idrottsnämnden* är generellt positiv till stadens intentioner att införa ett gemensamt elektroniskt upphandlingsstöd. Idrottsnämnden påpekar vidare att det är viktigt att upphandlingsstödet är anpassat för de olika fackförvaltningarnas olika verksamhetsbehov. Idrottsnämnden anser också att förvaltningen själv måste kunna besluta om att använda upphandlingssystemet eller ej. Upp-

handlingssystemet bör kunna användas för uppföljning och analys och användarsupport bör vara tillgänglig inte bara för stadens användare utan även för anbudsgivarna. Slutligen anser idrottsnämnden att det är viktigt att tidigt få klarhet i och vetskap om vad användande av systemet kommer att kosta nämnderna, framför allt i driftskedet.

*Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden* anser att det är angeläget och positivt att införa ett elektroniskt upphandlingssystem. Nämnden bedömer att det finns goda möjligheter till ökad effektivitet i upphandlingarna och därmed reducera stadens kostnader. Nämnden vill dock framhålla att det är olyckligt om upphandlingsstöd endast kommer att omfatta lagen om offentlig upphandling och borde därför även innefatta upphandlingar enligt lagen om valfrihet som blir allt fler.

*Trafik- och renhållningsnämnden* anser att ett elektroniskt upphandlingsstöd kan förenkla både för trafikkontorets tjänstemän och för leverantörer som deltar i olika upphandlingar. Nämnden påpekar dock att det är viktigt att systemet är anpassat till stadens nämnders och förvaltningars olika behov.

*Utbildningsnämnden* anser att den sedan 2007, då den nya utbildningsförvaltningen skapades, genomfört ett intensivt utvecklingsarbete inom upphandlingsområdet. I sin strävan att utöka omfattningen av de uppdrag som kan upphandlas ser nämnden positivt på ett centralt upphandlingsstöd som kan göra det enklare både för förvaltningar och för leverantörer att delta i upphandlingsprocesser. Även minskad pappershantering förväntas som konsekvens. Nämnden vill också påpeka vikten av att utbildningsverksamhetens många upphandlingar av varierad storlek och omfattning ska rymmas inom ett och samma upphandlingsstöd.

*Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd* anser att ett stadsgemensamt upphandlingsstöd skulle bidra till en ökad effektivitet vid upphandlingar och ställer sig därför positiv till ett sådant stöd.

*Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd* ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag. Administrationen vid upphandlingar kan effektiviseras och förenklas. Enhetlighet, överskådlighet och jämförbarhet inom upphandlingarna kan också ökas.

*Östermalms stadsdelsnämnd* ställer sig positiv till ett elektroniskt upphandlingsstöd och ser goda möjligheter till en mer effektiv och samtidigt förenklad upphandlingsprocess.

## *Mina synpunkter*

Stockholm ska vara en öppen stad präglad av mångfald och valfrihet och här ska stockholmarna själva kunna välja mellan en rad olika omsorgsalternativ. Stockholm ska också ligga i framkant när det gäller att använda tekniskt smarta lösningar och vara en modern IT-huvudstad. Genom att se till att många företag ges möjlighet att vara med och konkurrera om att driva kvalitativa verksamheter kan vi också erbjuda stockholmarna denna mångfald och valfrihet. Det kan vi göra genom att utveckla vårt sätt att arbeta med upphandlingar. Stockholms stad ska därför införskaffa ett effektivt, tillgängligt och tydligt elektroniskt upphandlingsverktyg.

Staden genomför genom sitt breda verksamhetsområde många upphandlingar och utvecklingen av effektiva och tydliga processer för offentlig upphandling är viktig. Privata företags inställning till offentlig upphandling är ofta att det är krångligt och tidskrävande att lämna anbud. Det är också en stor del av de offentliga upphandlingarna som blir överprövade i domstol på grund av att leverantörer upplever brister i myndigheternas agerande i samband med upphandlingar. Företagens möjlighet att bidra till att skapa denna mångfald kommer att främjas i och med möjligheten att lägga anbud elektroniskt, där i synnerhet mindre företag kan ha en fördel av att anbudsgivningen görs enklare, snabbare och mer överskådlig.

Stadens arbete med att införa elektronisk upphandling syftar till att förenkla för företagen att lämna anbud. Anbud ska kunna lämnas direkt via webben, och för att undvika att anbud förkastas i onödan ska systemet ställa kontrollfrågor om leverantören glömt att fylla i efterfrågad information eller inte svarat upp mot ställda krav.

Systemstödet ska också vara en hjälp till stadens upphandlare. Det ska vara lätt att skapa mallar och grunddokument som kan användas i många upphandlingar, administrativt tunga delar av upphandlingsprocessen automatiseras med hjälp av systemet och även upphandlaren får kontrollfrågor om väsentliga delar av processen hoppats över eller genomförs felaktigt. Dagens upphandlingar kräver stora pappersmängder och ett elektroniskt system sparar på såväl tidsåtgång som miljön.

Ett systemstöd för offentlig upphandling ersätter inte kompetenta upphandlare, men lämnar mer tid för upphandlaren att fokusera på analyser och uppföljningar av upphandlingar och avtal. En förstärkning av stadens roll som beställare gagnar också våra leverantörer som får en mer professionell avtalspart.

Jag vill också bemöta några av de synpunkter som inkommit från remissinstanserna. Några framhåller att ett kommande verktyg bör täcka alla former av upphandling och jag vill betona att det kommer att vara nödvändigt att göra en avvägning av behoven gentemot vad marknaden kan erbjuda och vad staden kan betala. Därför föreslår vi nu att det blir möjligt (d.v.s. frivilligt) för stadens upphandlare att successivt börja använda det kommande elektroniska upphandlingsverktyget. Målsättningen är att verktyget på sikt även ska kunna hantera exempelvis LOV-upphandlingar. Upphandlingsverktyget kommer att kunna hantera sekretessfrågor samt kopplas till en elektronisk annonstjänst. Staden ska också arbeta på ett effektivt sätt med att leverera handlingarna till stadens e-arkiv. Det finns inget mål om att standardisera alla underlag, men mottot är att staden ges en gemensam profil och att vissa standardkrav finns med.

Jag delar stadsledningskontorets uppfattning och förordar att arbetet med att införa ett elektroniskt upphandlingssystem genomförs i enlighet med inriktningsbeslutet i kommunfullmäktige.

### *Bilaga*

Reservationer m.m.

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** anfördes av borgarråden *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (båda S) och *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Att i huvudsak bifalla förslag till beslut.
2. Därutöver anför följande.

Det är viktigt att förenkla och effektivisera stadens metoder och rutiner vad gäller upphandling av varor och tjänster. Att införa ett gemensamt elektroniskt stöd ser vi som ett steg i rätt riktning.

Utformningen av detta system måste däremot vara oerhört flexibelt så att det går att anpassa med specifika krav till varje upphandling. Det får dessutom inte innebära att färre intressenter ges möjlighet att delta i en upphandling eller att den offentlighet och transparens, i den mån det finns idag, försämras på något vis. Snarare bör det finnas möjligheter att öka denna ytterligare. Det är viktigt att lokala företag och småföretagare ges goda möjligheter att delta i upphandlingarna.

Vidare anser vi att en antidiskrimineringsklausul och krav på kollektivavtalsliknande villkor alltid ska finnas med när staden genomför upphandlingar. Avsikten är säkra goda arbetsvillkor och goda arbetsförhållanden hos stadens entreprenörer. Utöver detta bör staden fortsätta det viktiga arbetet med att ställa högre miljökrav vid upphandlingarna än vad som idag görs. Det ska finnas vägledning till vilka sådana krav som är lämpliga att ställa i olika slags upphandlingar och hur de bör följas upp. I arbetet med att utveckla dessa funktioner i upphandlingsstödet kan staden söka samarbete bl.a. med de fackliga organisationerna och med Miljöstyrningsrådet. Genom att ställa sociala krav och miljökrav vid stadens upphandlingar kan dessa bli ett kraftfullt redskap för att driva en politik som syftar till ekologisk hållbarhet och en socialt rättvis utveckling.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Metoden för införande av elektroniskt upphandlingsstöd i enlighet med utlåtandet godkänns.
2. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ansvara för att till staden tillhandahålla ett elektroniskt upphandlingsstöd.
3. Elektroniskt upphandlingsstöd anskaffas genom centralupphandling.
4. Projektet finansieras inom ramen för budget 2011 för Kommunfullmäktige m.m.
5. Kostnader för framtida anpassningar och nyutveckling av elektroniskt upphandlingsstöd får beaktas vid upprättande av kommande års budgetar.

**Kommunstyrelsen** beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att initiera och samordna centralupphandling samt införande av elektroniskt upphandlingsstöd.
2. Stadsdirektören får i uppdrag att besluta om förfrågningsunderlag, fatta tilldelningsbeslut samt att teckna avtal med vald leverantör.
3. Stadsdirektören ges möjlighet att vidaredelegera förvaltningen av ett elektroniskt upphandlingsstöd till annan förvaltning.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:  
STEN NORDIN

*Ylva Tengblad*

## ÄRENDET

I samband med budget 2010 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en rad prioriterade IT-projekt, varav elektroniskt upphandlingssystem (-stöd) ingår i prioriteringsnivå två. För detta har medel avsatts under Kommunfullmäktige m.m. med 1,4 mnkr för 2010. Införande kommer att ske under 2011, varför projektmedel som inte ianspråktagits under 2010 föreslås ombudgeteras till 2011 i samband med bokslut.

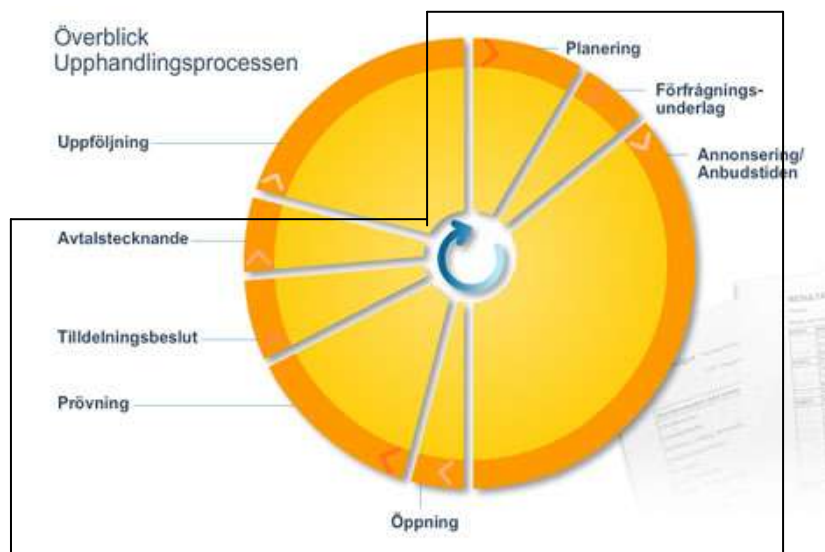
### **Stadsledningskontoret**

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 26 maj 2010 har i huvudsak följande lydelse.

De stödsystem för offentlig upphandling som finns på marknaden idag kan delas in i två kategorier. Den första omfattar affärssystem som utvecklats till att även kunna lämna stöd i upphandlingsmomentet, medan den andra kategorin omfattar upphandlingssystem särskilt framtagna för upphandlingsprocessen. För staden är det väsentliga att ett system stöder den offentliga upphandlingsprocessen, oavsett typ av system.

Stadsledningskontoret förordar ett webbaserat system. Orsaken till detta är dels att marknaden är mogen att erbjuda system som uppfyller basala krav för den offentliga upphandlingen, dels att framförallt systemåtkomsten, utvecklingen och informations-spridningen bedöms blir mer lätthanterliga i ett sådant system.

I syfte att avgränsa projektet och ta tillvara intresse och förväntningar inom staden på användandet av ett elektroniskt upphandlingsstöd, föreslår stadsledningskontoret att begreppet elektronisk upphandling enbart gäller stödet för upphandlingsprocessen enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Stödet ska omfatta arbetet från projektstart (planering) till avtalstecknande, inklusive elektronisk anbudsgivning, såsom illustreras nedan i markerat utsnitt ur stadens definierade upphandlingsprocess.



Kontoret föreslår därmed att avtalsdatabas, elektronisk diarieföring och inköps-system exkluderas<sup>1</sup>. Däremot anser kontoret att ett upphandlat system måste ha tekniska förutsättningar att införliva och/eller kommunicera med samtliga dessa funktioner i framtiden.

### Vinster med införande av elektroniskt upphandlingsstöd

#### *Administrativa fördelar och tidsvinster*

Ett elektroniskt upphandlingsstöd beräknas underlätta administrationen för upphandlarna i många avseenden, bl.a. genom kontroll på materialet, möjlighet till delvis automatiserad utvärderingsfas, minskad pappershantering, förenklad projektadministration samt förbättrad hantering av frågor och svar under anbudstiden.

Möjligheten att kunna dela underlag och mallar mellan olika förvaltningar och upphandlingar förväntas underlätta kommande upphandlingsarbete. I och med att alla kan arbeta i samma system, ges staden stora möjligheter att skapa ett gemensamt utseende på stadens upphandlingsunderlag. Revisionskontoret riktade i en rapport 2009<sup>2</sup> kritik mot inslag i stadens upphandlingsverksamhet, där en av de viktigare punkterna rörde leverantörers/anbudsgivares upplevelse av att stadens upphandlingsunderlag inte har en enhetlig profil. Dessutom visade revisionskontorets granskning på att det inom

<sup>1</sup> En förstudie avseende införande av inköpssystem i staden pågår under 2010, med planerat förslag till ställningstagande under 2011.

<sup>2</sup> Stadens upphandlingsverksamhet, Rapport nr 15, Revisionskontoret, 2009, dnr 420-171/2009



staden ibland ställs olika krav (till karaktär och/eller nivå) i likartade upphandlingar. Ett gemensamt elektroniskt upphandlingsstöd kan bidra till att minimera den typen av brister. Dessutom kan strukturen/ramverket till förfrågningsunderlag fastläggas och vara vägledande och/eller styrande.

Den tid som frigörs i och med en förenklad administration bör kunna nyttjas till insatser för att främja konkurrensen, göra marknadsundersökningar inför upphandlingar, förbättra utvärderingsmodellerna och säkerställa en effektiv avtalsuppföljning och goda leverantörskontakter. Som stadsledningskontoret tidigare har identifierat, har staden behov av att utveckla sina uppföljningsrutiner. Även detta stöds av revisionskontorets granskning och redovisas i ovan nämna rapport.

#### *Fördelar för anbudsgivande företag och främjande av konkurrensen*

Elektronisk upphandling ger möjligheter att öka transparensen såväl inom staden som gentemot anbudsgivare. Upphandlingsprocessen tydliggörs för alla parter.

Anbudsgivarna ges i systemen möjlighet till en enkel överblick över kraven som ställs i en specifik upphandling, och kan därmed bedöma värdet för dem att lämna anbud. De ges också vid en anbudsgivning en ökad säkerhet i anbudsinslämnandet, då anbudsgivaren med hjälp av systemet kan säkerställa att dennes anbud är komplett. Tydligheten förväntas även öka då anbudsgivare får en bättre förståelse för hur utvärderingen kommer att ske och vilka kriterier som påverkar resultatet av utvärderingen.

Anbudsgivaren kommer att kunna följa en tydlig struktur och vägledas till att lämna ett korrekt anbud. Anbudsgivarna kommer även att kunna återanvända delar av tidigare anbud i kommande upphandlingar av samma karaktär, i likhet med upphandlingarnas möjligheter att återanvända förfrågningsunderlag. Anbudsgivaren slipper även processen med utskrift och kopiering av anbud när de ska sända in anbudet.

Stadsledningskontorets bedömning är att konkurrensen torde främjas i och med möjligheten att lägga anbud elektroniskt, där i synnerhet mindre företag kan ha en fördel av att anbudsgivningen görs enklare, snabbare och mer överskådlig.

Detta antagande stöds av bl.a. en studie genomförd av Nutek<sup>3</sup>, där det framgår att företag anser att komplicerad kravställning, skillnader i förfrågningsunderlag mellan upphandlande myndigheter samt efterfrågan på dokument och intyg utgör ett hinder för företagen vid anbudslämning. Användning av standardiserade underlag samt elektronisk anbudsgivning förväntas förenkla företagets anbudsprocess.

Elektronisk upphandling har i en annan studie visat sig kunna ge prissänkningar på 10-25 procent och dessutom en minskning av hanteringskostnader med 50 procent<sup>4</sup>.

Stadsledningskontorets bedömning är att nivån på besparingspotentialen i genomförda studier inte är möjlig att uppnå. Orsaken till detta är att studierna ofta inkluderar processöversyn och -förbättring, vilket staden generellt redan har gjort genom definiering av upphandlingsprocessen. Studierna omfattar också standardiserade upphand-

---

<sup>3</sup> Offentlig upphandling – vad tycker företagen är krångligt?, Nutek, 2008

<sup>4</sup> Tervahauta och Zackrisson 2004.

lingar, motsvarande stadens centrala ramavtal, där det finns en möjlighet att effektivisera hanteringen och göra standarder för genomförandet. När en större andel verksamhetsupphandlingar/konkurrensutsättningar genomförs, medges inte detta i samma utsträckning. Slutligen pekar studierna mot mindre organisationer, där en central enhet med ett antal medarbetare genomför samtliga upphandlingar. Det innebär möjlighet till ett mer effektivt utnyttjande av resurser, möjlighet till mallar, ett högre utnyttjande av elektroniska tjänster etc. Införandet av ett elektroniskt upphandlingsstöd i staden bör därför i första hand ses som en metod för att effektivisera, förbättra och kvalitetssäkra stadens upphandlingsarbete, bl.a. för att komma tillrätta med de brister som påtalats av revisionskontoret.

#### *Nya upphandlingsregler*

Från den 15 juli 2010 planeras enligt regeringens proposition<sup>5</sup> nya upphandlingsregler att införas i Sverige genom ändringar i LOU.

En av föreslagna ändringar är att LOU anger beloppsgränserna för direktupphandlingar, vilket det hittills ankommit på den upphandlande myndigheten att besluta om. Beloppsgränserna föreslås bli 15 procent av gällande tröskelvärde i LOU för både varor och tjänster (f n ca 287 000 kr), vilket för stadens del är ett lägre belopp gällande tjänster än de som angetts i kommunstyrelsens riktlinjer för direktupphandlingar. Detta innebär att fler annonserade upphandlingar måste genomföras, då volymerna på många av stadens inköp beräknas överskrida LOU:s beloppsgränser.

Samtidigt föreslås nya regler om upphandlingsskadeavgift och ogiltigförklarande av avtal som tillkommit genom otillåtna direktupphandlingar. Dessa regler riskerar att leda till ekonomiska sanktioner om staden bryter mot direktupphandlingsreglerna.

Ett elektroniskt upphandlingsstöd kan här ge möjlighet till en effektiv hantering av processen och minska de administrativa kostnaderna för genomförandet av mindre upphandlingar.

#### **Funktionella grundkrav på ett system**

De funktioner som stadsledningskontoret identifierat som nödvändiga för att ett system ska utgöra ett stöd är följande:

- Stödja upphandlingsprocessen enligt LOU
  - Kunna hantera de utvärderingsmodeller staden använder
  - Erbjuder projektstöd i upphandlingsarbetet
  - Kunna generera alla de typer av rapporter som upphandlingar omfattar
  - Kunna importera och exportera data från/till andra system
- Därutöver krävs att systemleverantören/systemet
- är webbaserat.
  - har kapacitet att hantera alla användare i Stockholms stad.

---

<sup>5</sup> Nya rättsmedel på upphandlingsområdet, Regeringens proposition 2009/10:180

- har supportkapacitet för stadens alla användare.
- har kapacitet att utbilda användarna såväl initialt som löpande.
- har mycket hög driftsäkerhet.
- inte hindrar staden att vid behov integrera systemet med ekonomisystem, avtalsdatabas och ärendehanteringssystem i framtiden.

Kontoret föreslår att krav inte ställs på att ett system ska kunna hantera upphandlingar enligt lagen om valfrihetssystem (LOV), då kontorets uppfattning är att marknaden idag inte kan erbjuda ett fullt ut fungerande system för sådan hantering. Det är dock kontorets absoluta ambition att driva på arbetet med framtagandet av ett sådant system.

### **Genomförande**

Stadsledningskontoret förordar att staden ska införa *ett* gemensamt system, som ska användas av samtliga förvaltningar inom staden som väljer att utnyttja möjligheten till elektroniskt upphandlingsstöd.

De fördelar som ett system kan generera bygger på att staden har ett enhetligt system. Framförallt rör det möjligheten att styra profilen på stadens upphandlingar och att inte försaka fördelarna med att kunna dela och sprida mallar mellan förvaltningarna. Dessutom bör ett gemensamt system bidra till möjligheten att införa ett inköpssystem och gemensam webbaserad avtalsdatabas, med de uppföljningsmöjligheter och styrning mot avtalstrohet som detta kan ge. Det underlättar även för anbudsgivare och ger möjlighet till en enhetlig bild av stadens organisation och varumärket Stockholms stad.

För bolagssektorn föreslår kontoret att användandet blir frivilligt, men att intresserade bolag ges möjlighet att nyttja tjänster från det införda systemet.

För att erhålla ett system bör kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra en central upphandling av ett elektroniskt systemstöd, utifrån de basala funktionskrav som anges i detta ärende. Stadsledningskontoret föreslår att en projektgrupp med representanter för stadens olika förvaltningar, bolag och verksamheter utarbetar en kravspecifikation för upphandlingen. En styrgrupp utses som styr och leder arbetet.

Kontoret föreslår att användandet av ett systemstöd i sig ska vara frivilligt för stadens nämnder, men att det för den nämnd som väljer att använda sig av ett elektroniskt upphandlingsstöd, inklusive annonseringsmomentet, ska vara tvingande att använda det system som centralupphandlats. Målet bör dock vara att merparten av stadens upphandlingsarbete övergår till att genomföras elektroniskt.

Detta betyder att kontoret förordar att nämnderna ges möjlighet till att successivt införa ett elektroniskt upphandlingsstöd i organisationen, där även hela eller delar av ett stöd kan väljas. Möjlighet ges då för stadens upphandlare att använda de delar av systemet som de anser ger stöd i deras arbete och utveckla användandet i för dem lämplig takt.

För att ansvaret för stadens systemstöd ska säkras (rörande leverantörskontakter, drift, utveckling etc), ska det enligt kontorets mening hanteras som ett förvaltningsobjekt enligt stadens förvaltningsmodell, trots att systemet inte kommer att ägas

av staden. Ansvar bör ligga på kommunstyrelsen.

En initial utbildnings- och kommunikationsinsats genomförs, riktad både till stadens medarbetare och till presumtiva anbudsgivare. Därefter bör utbildningstillfällen löpande tillhandahållas för nytillkommande användare.

### **Finansiering**

De debiteringsmodeller som används av de systemleverantörer som idag finns på marknaden utgår i regel från antal licenser, ofta i kombination med en fast grundkostnad. Kostnader för utbildningar debiteras därutöver, medan löpande support till användare och anbudsgivande leverantörer ingår i grundpriset. Enstaka systemleverantörer har en debiteringsmodell som utgår från att anbudsgivande leverantörer betalar en procentuell avgift utifrån levererad volym.

Stadsledningskontorets absoluta rekommendation är att inte godta den senare modellen för debitering, då detta riskerar att inverka menligt på konkurrensen och mindre företags möjlighet att delta i upphandlingar. Frågan om debiteringsmodellens slutliga utformande bör lämnas till upphandlingens projekt-/styrgrupp att besluta om.

Kostnader för anskaffning, etablering och införande av systemet finansieras genom den centrala projektbudget (anslag) som avsatts för 2010 (1,4 mnkr).

Införande kommer att ske under 2010 och 2011, varför projektmedel som inte ianspråkats under 2010 föreslås ombudgeteras till 2011 i samband med bokslut.

Driften under införandeperioden till dess att systemet uppnått en avsedd mängd användare, och därmed har uppnått full funktionalitet, föreslås även det hanteras som en projektkostnad. Då systemet är helt etablerat övergår det till att gradvis intäktfinansieras vad gäller drift och upprätthållande applikationsförvaltning. För anpassningar/nyutveckling krävs även långsiktigt central finansiering.

Den årliga licenskostnaden för staden, inklusive utbildning och support, samt förvaltning av applikationen (inklusive behörighetshantering) beräknas uppgå till totalt ca 2 mnkr.

Stadsledningskontoret bedömer att vinsten med ett elektroniskt upphandlingsstöd i närtid i första hand är icke-monetär. Användandet av systemstöd beräknas inte kunna ge omedelbara möjligheter till minskning av antalet handläggare, utan riskerar snarare att ses som en utökad kostnad för stadens upphandlingsarbete. Orsaken är att många av stadens upphandlare inte arbetar heltid med upphandling, utan även har andra arbetsuppgifter. Det kan innebära en trappstegseffekt, där det i praktiken är svårt att minska med en del av en tjänst, även om det i teorin går att beräkna. Därför kan nämnder komma att uppfatta att användandet av systemet (licenser m.m.), i alla fall initialt, uppfattas som en utökad kostnad.

Dock ser kontoret stora vinster i form av frigörandet av resurser till t.ex. förbättrad och utökad avtalsuppföljning, ökade leverantörskontakter och marknadsundersökningar, lättåtkomliga gemensamma underlag och en tydligare profilering av staden som kund. Enligt kontorets mening är utnyttjandet av ett elektroniskt upphandlingsstöd en väl avvägd investering i arbetet med att utveckla stadens upphandlingsarbete och möjligheten att följa de förändrade upphandlingsreglerna.

## **Tidplan**

Stadsledningskontoret beräknar att upphandlingen av ett systemstöd kan påbörjas tidigast under hösten 2010. Beroende på valt upphandlingsförfarande, möjligheten till utbildningstillfällen samt övriga eventuella nödvändiga insatser, bör det vara möjligt för stadens förvaltningar att nyttja ett elektroniskt upphandlingsstöd från och med halvårsskiftet 2011.

## **Eventuella risker och hinder**

Det har tidigare framförts farhågor om att kraven på ett elektroniskt upphandlingsstöd skiljer sig så mycket mellan olika verksamheter inom staden, att det skulle omöjliggöra införandet av ett gemensamt upphandlingsstöd. De testupphandlingar som har genomförts har mildrat denna farhåga. Det är dock av största vikt att deltagarna i den projektgrupp som föreslås bildas kan förutse de skilda behoven.

För att få maximal utväxling av ett systeminförande visar erfarenheterna på att ett system bör införas i alla verksamheter. Nackdelen med det föreslagna successiva införandet för stadens nämnder, är att det tar längre tid att uppnå de ekonomiska vinsterna samt upphandlingssamordnings- och profilmässiga fördelarna.

Erfarenheten från stadsledningskontorets medverkan i testupphandlingarna är att systemen kan vara ett stort stöd även i större upphandlingar av driftentreprenader, t.ex. av vård- och omsorgsboende, men där ställs även fortsättningsvis stora krav på manuellt utvärderingsarbete. Detta innebär att den administrativa vinsten är något mindre i sådana upphandlingar.

I och med att staden sannolikt kommer att vara en av flera användare i det system som upphandlas, på grund av valet att inte skapa ett eget system, är det av vikt att staden kan tala med en röst gentemot aktuell leverantör för att få gehör för utveckling. Det ställer krav på ett tydligt ansvar och en tydlig organisation för erfarenhetsutbyte inom staden och mellan staden och aktuell leverantör.

Det finns en risk för att leverantörer initialt kan uppleva ett valt systemstöd som ett hinder för anbudslämnandet, men erfarenheterna visar att det snarast upplevs som en förenkling. Testupphandlingarna visade också att antalet anbud varit högt och att kvaliteten i anbuden inte försämrats. Kontoret avser att med hjälp av utbildnings- och informationsinsatser riktade även till leverantörssidan underlätta införandet. Dessutom bör hänsyn tas även till anbudsgivarnas eventuella behov vid kravställandet. Ett sådant krav kan t.ex. röra möjligheten till support vid kritiska tidpunkter.

Flera deltagare i stadens testprojekt är överens om att utvärderingen av anbud kommer att vara den största utmaningen med att genomföra upphandlingsprocessen elektroniskt. Det kan bli nödvändigt att förändra och anpassa befintliga utvärderingsmodeller för att kunna dra nytta av upphandlingsstödet funktionaliteter. Det är av vikt att det system som väljs kan hantera stadens mest använda utvärderingsmodeller på ett rättvisande sätt. Projektgruppens sammansättning är därför viktig, då ett aktivt deltagande från stadens förvaltningar säkerställer att inga för staden viktiga funktionskrav förbises.

### **Sammanfattande förslag**

Stadsledningskontoret föreslår, med hänvisning till föreliggande ärende, att kommunfullmäktige beslutar att metoden för införande av elektroniskt upphandlingsstöd godkänns, att kommunstyrelsen ges i uppdrag att ansvara för att till staden tillhandahålla ett elektroniskt upphandlingsstöd samt att genomföra centralupphandling av elektroniskt upphandlingsstöd omfattande stadens samtliga nämnder.

### **BEREDNING**

Ärendet har remitterats till idrottsnämnden, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden, Östermalms stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd samt Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

### **Idrottsnämnden**

**Idrottsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2010 följande:

1. Idrottsnämnden är positiv till att staden inför ett gemensamt elektroniskt upphandlingsstöd.
2. Ett sådant system skall anpassas även till facknämndernas behov.
3. Nämnden hänvisar i övrigt till idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande.
4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

*Särskilt uttalande* gjordes av vice ordförande Jari Visshed m.fl. (S), Mehdi Oguzsoy (V) och Else Lundin (MP), *bilaga*.

**Idrottsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 21 september 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret föreslår att staden införskaffar ett elektroniskt upphandlingsstöd, i syfte att effektivisera, förbättra och kvalitetssäkra upphandlingsarbetet. Det ska vara frivilligt för stadens förvaltningar och bolag att använda, men obligatoriskt att använda det av staden upphandlade systemet när man behöver ett sådant stöd.

Idrottsförvaltningen är positiv till att staden inför ett gemensamt, elektroniskt upphandlingsstöd. Förvaltningen förordar att staden upphandlar ett redan befintligt system

och anpassar det efter stadens behov. Det är angeläget att upphandlingsstödet är kompatibelt med ett elektroniskt avtalsuppföljningssystem. Det system som införskaffas bör först prövas i några förvaltningar, varav minst en bör vara en fackförvaltning. Det framgår inte klart av stadsledningskontorets förslag i vilken mån driftskostnaderna kommer att belasta de enskilda nämnderna och bolagen, varför ett klagörande är önskvärt i denna del.

#### *Remissen*

Stadsledningskontoret har på uppdrag av kommunstyrelsen utrett frågan om att införa ett elektroniskt upphandlingsstöd. Syftet är att, genom att använda standardiserade underlag och elektronisk anbudsgivning, effektivisera, förbättra och kvalitetssäkra stadens upphandlingsarbete samt att främja konkurrensen. Stödet ska omfatta arbetet från projektstart till avtalstecknande, inklusive elektronisk anbudsgivning.

Förslaget innebär att ett gemensamt system införs, som ska användas av samtliga förvaltningar inom staden som väljer att utnyttja möjligheten till elektroniskt upphandlingsstöd. Det blir alltså frivilligt för stadens förvaltningar att använda sig av ett sådant stöd, men när man gör det ska det vara det upphandlingsstöd som staden har införskaffat.

Kommunfullmäktige har i budget 2010 avsatt medel för anskaffning, etablering och införande av systemet. Stadsledningskontoret föreslår att även anpassningar och nyutveckling får en central finansiering, men att driften intäcksfinansieras.

För att genomföra projektet, upphandling och införande av ett för staden gemensamt elektroniskt upphandlingsstöd, föreslår stadsledningskontoret att en projektgrupp bildas med representanter från stadens förvaltningar, bolag och verksamheter. Remissen bifogas.

#### *Ärendets beredning*

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till idrottsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden samt till tre stadsdelsnämnder för yttrande senast den 1 november 2010. Inom idrottsförvaltningen har ärendet beretts av fastighetsavdelningen i samarbete med planeringsavdelningen, administrativa avdelningen och förenings- och beställaravdelningen.

#### *Förvaltningens synpunkter och förslag*

Idrottsförvaltningen stödjer och ser generellt positivt på stadens intentioner med att införa ett elektroniskt upphandlingsstöd.

#### *Genomförande*

Allt som kan stödja anbudsgivaren och staden som beställare i samband med upphandling ser idrottsförvaltningens positivt på. Ju mer staden kan förenkla såväl för anbudsgivaren som för egen del, desto mer gynnas båda parter. Förhoppningsvis skapar det även förutsättningar för bättre förfrågningsunderlag samt bättre och ekonomiskt fördelaktigare anbud. Vidare vill idrottsförvaltningen belysa att införandet av ett elektroniskt upphandlingssystem bör innebära betydande fördelar under handläggningen av upphandlingen jämfört med dagens pappershantering. Enklare och mindre platskrävande hantering för förvaltningarna men även för anbudsgivarna som även de slipper en betydande pappershantering. Vilket i sin tur bör innebära att själva anbudsläm-

andet upplevs av leverantörerna som enklare och således även kan locka mindre företag att delta i upphandlingar. Inom ramen för ett elektroniskt system bör det dessutom vara möjligt att införliva ett kontrollsystem som uppmärksammar anbudslämnaren på om någon väsentlig del av anbudet saknas. På så vis skulle ett elektroniskt system kunna förhindra att anbudsgivare utesluts på grund av rena misstag i anbudslämningen. Detta sammantaget bör kunna leda till mer diversifierade anbudslämnare och en större konkurrens vilket i sin tur bör gynna staden.

Idrottsförvaltningen vill poängtera vikten av att staden vid utveckling/anpassning av upphandlingsstöd tar hänsyn och anpassar hanteringen till fackförvaltningarnas verksamhet och upphandlingar. Det är viktigt att ta hänsyn till resurs-/bemanningssituationen inom de olika förvaltningarna.

Det är rimligt att det blir möjligt för förvaltningarna att i varje upphandlingssituation bedöma om det för staden gemensamma upphandlingsstödet ska användas eller inte. Idrottsförvaltningen stödjer även stadsledningskontorets uppfattning att om staden har kontrakterat en leverantör av elektroniskt upphandlingssystem så ska inte förvaltningar få vända sig till någon annan systemleverantör.

Idrottsförvaltningen vill särskilt betona att ett kommande system ska täcka alla former av upphandling. Systemet ska även innehålla en funktion för att guida användarna till den för projektet mest anpassade upphandlingsformen.

Av remissen framgår att ett system för elektronisk upphandling bör exkludera avtalsdatabas, elektronisk diarieföring och inköpssystem men att det måste vara kompatibelt/möjligt att kommunicera med den typen av system i framtiden. Idrottsförvaltningen menar att det också bör vara möjligt att interagera mellan ett elektroniskt upphandlingssystem och ett elektroniskt avtalsuppföljningsverktyg samt i framtiden även ett beställningssystem.

Idrottsförvaltningen är av uppfattningen att ett elektroniskt upphandlingsstöd måste vara kopplat till en elektronisk annonstjänst likt de som förvaltningen nyttjar i dagsläget. Genom vilken de publicerade annonserna når den för respektive upphandling avsedda marknaden utan att detta innebär ett extra moment. Annonseringen ska vara en fullt integrerad del av upphandlingsstödet. Det mest fördelaktiga torde vara att staden verkar för en vidareutveckling och anpassning av något av de i dag på marknaden förekommande systemen för upphandlingsstöd, med koppling till de idag etablerade annonsplatserna.

Förvaltningen tolkar stadsledningskontorets förslag om att införa ett elektroniskt upphandlingsstöd så att staden ämnar upphandla ett av dessa på marknaden redan befintliga system, anpassa det efter stadens behov, behålla kopplingen till den breda marknaden och därmed inte utveckla ett eget system från början. I annat fall, vid egenutveckling av system, kan Stockholms stad tappa en etablerad marknad, skapa sig en barriär mot landets entreprenörer och andra intressenter som idag, via dessa etablerade system, bevakar utkomna anbudsfrågningar, samt dra på sig onödiga kostnader.

Upphandlingsstödet bör ha en statistikhanteringsfunktion genom vilken de upphandlande enheterna kan följa upp inte enbart sina egna upphandlingar utan även kun-



na få tillgång till andra enheters uppgifter på genomförda upphandlingar. Det vore även en fördel om det inom systemet fanns möjlighet för de anslutna förvaltningarna att kommunicera kommande upphandlingar för att på så sätt kunna effektivisera och dra stordriftsfördelar från främst ramavtalsupphandlingar.

#### *Systemprestanda*

Som funktionellt grundkrav på ett system bör påtalas att systemet ska omfatta alla användare i Stockholms stad. Även anbudsgivare ska kunna ta del av supporttjänsten. Staden bör även ställa som krav att systemleverantören har personlig supportbemanning för systemet under åtminstone samma tider som gäller för Volvo IT. Supporten ska ge såväl systemstöd som användarstöd.

I systemet bör det finnas en enkel, funktionell guide för användning av systemet (e-learning eller något annat intuitivt användarhjälpmedel).

Även om ett pilotprojekt redan genomförts så rekommenderar idrottsförvaltningen att staden, innan ett system etableras i full skala, börjar med ett pilotprojekt och utvärdering av det i någon eller några förvaltningar, varav minst en ska vara en fackförvaltning.

#### *Finansiering*

Det är positivt och rimligt att kostnader för anskaffning, etablering och införande av systemet finansieras genom den centrala projektbudgeten (anslag).

Idrottsförvaltningen vill vidare poängtera vikten av att i ett tidigt skede få klarhet och vetskap i vad användandet av systemet kommer att kosta nämnderna, framför allt under driftskedet. Det innefattar även planeringen av resurser och erforderligt internt kompetensbehov, då dagens bemanning på förvaltningen inte lämnar utrymme för några marginaler.

Vid upphandling av system skall det vara kostnadsfritt för leverantörer att ta del av och lämna anbud.

### **Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden**

**Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 28 oktober 2010 att

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
3. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden justerar paragrafen omedelbart.

**Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 28 oktober 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget att införa ett gemensamt elektroniskt upphandlingssystem är bra. Det skapar förutsättningar för effektivitetsvinster och ökad kvalitet både för stadens förvaltningar och för anbudsgivare. Det är emellertid viktigt att upphandlingen av ett gemensamt system omfattar upphandlingar enligt både lagen om offentlig upphandling, LOU, och lag om valfrihetssystem, LOV, för att kunna ge de avsedda vinsterna.

#### *Förvaltningens synpunkter*

Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning att det är angeläget att införa ett gemensamt elektroniskt upphandlingsstöd i staden. Det är viktigt att staden kan erbjuda en likartad service med hög kvalitet till anbudsgivare.

Införande av ett gemensamt elektroniskt upphandlingsstöd kan även få en affärs-mässig betydelse. Genom att arbetsinsatsen effektiviseras kan stadens samtliga kostnader för upphandlingarna minska. För att få största möjliga värde är det emellertid betydelsefullt att upphandlingsstödet på sikt kan integreras med inköpssystem, ekonomisystem och avtalsdatabas.

Förvaltningen anser att stadsledningskontoret har lyft fram flera väsentliga frågor som bör beaktas vid upphandling av ett elektroniskt upphandlingsstöd. Det finns dock ytterligare frågor som bör övervägas.

Det är olyckligt att förslaget om införande av elektroniskt upphandlingsstöd endast omfattar upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling, LOU. Upphandlingarna enligt lag om valfrihetssystem, LOV, blir allt fler. De är också attraktiva för små utförare som sannolikt har störst nytta av ett enkelt och användarvänligt upphandlingssystem. Det är också ineffektivt att stadens upphandlare ska arbeta i olika administrativa system beroende på enligt vilken lag upphandlingen görs. Idag är det främst äldreförvaltningen och socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen som berörs av LOV.

Utvecklingen av elektroniskt upphandlingsstöd för LOV-upphandlingar har som stadsledningskontoret påpekar inte kommit så långt ännu. Förvaltningen anser ändå att en upphandling av elektroniskt upphandlingsstöd måste omfatta upphandlingar både enligt LOU och enligt LOV. Det pågår ett intensivt utvecklingsarbete på marknaden och man kan också ställa krav att systemet ska utvecklas under avtalstiden. Det finns också några företag som redan idag har utvecklat sådana system.

Förvaltningen deltog i det pilotprojekt som genomfördes 2009. Projektet visade att det var möjligt att få administrativa vinster med ett elektroniskt upphandlingsstöd. Ett problem som framkom var att layouten vid utskrift av rapporter från systemet inte var tillräckligt användarvänlig vilket är ett vanligt problem vid webbaserade system. Några anbudsgivare tyckte att tekniken i systemet var krånglig. Det är av stor vikt att det system som upphandlas har en för staden godtagbar layout och att det finns möjlighet att utveckla denna ytterligare under avtalsperioden. Likaså är det viktigt att det finns tillgång till support i systemet såväl för stadens användare som för anbudsgivare.

En fråga som inte belysts tillräckligt i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande är säkerhetsfrågorna. Sekretess råder under stora delar av upphandlingsprocessen och det är angeläget att ställa krav på att systemet har olika behörighetsnivåer som kan garantera säkerheten.

Ytterligare en viktig fråga som också berörs av stadsledningskontoret är vikten av att systemet ska kunna integreras med ekonomisystem, avtalsdatabas och ärendehanteringssystem. Däremot tar man inte upp att handlingarna i systemet ska kunna levereras till stadens e-arkiv. Staden har beslutat att ha inriktningen att handlingar i framtiden ska arkiveras elektroniskt. Om man inte ställer krav på att systemet ska medge elektronisk arkivering måste samtliga handlingar som ska bevaras skrivas ut för att diarieföras och arkiveras.

Även av miljöskäl är det angeläget att begränsa pappershanteringen vilket också stadsledningskontoret nämner som en vinst när man arbetar i ett elektroniskt upphandlingssystem. Det är då av största vikt att systemet är anslutet till e-arkivet så att de handlingar som ska bevaras inte behöver skrivas ut.

Sammantaget anser förvaltningen att förslaget att införa ett gemensamt elektroniskt upphandlingssystem är bra. Det skapar förutsättningar för effektivitetsvinster och ökad kvalitet både för stadens förvaltningar och för anbudsgivare. Det är emellertid viktigt att upphandlingen av ett gemensamt system omfattar upphandlingar enligt både lagen om offentlig upphandling, LOU, och lag om valfrihetssystem, LOV, för att kunna ge de avsedda vinsterna.

## **Trafik- och renhållningsnämnden**

**Trafik- och renhållningsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2010 följande:

1. Trafik- och renhållningsnämnden lämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

**Trafikkontorets** tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Från kommunstyrelsen har begärts in yttrande om förslag att införa system för elektroniskt upphandlingsstöd i Stockholms stad. Trafik- och renhållningsnämnden ställer sig bakom förslaget som får ses som ett bra och naturligt steg i utvecklingen av en modern upphandlingsprocess.

### *Remissmaterialet*

Till Trafik- och renhållningsnämnden har 2010-08-20 inkommit en begäran om

remissyttrande senast 2010-11-01, se bilaga 1. Trafikkontoret har deltagit i stadsledningskontorets pilotprojekt och fortsatta beredande arbete.

Kontorets synpunkter och kommentarer om de praktiska överväganden som bör göras vid upphandling av och ett eventuellt införande av systemet har därför lämnats kontinuerligt under processens gång.

#### *Trafikkontorets synpunkter*

Efter att ha deltagit i det pilotprojekt som initierades av stadsledningskontoret under 2008-2009 där olika stödsystem för elektronisk upphandling provades hyser kontoret den uppfattningen att, rätt anpassat, kan ett sådant system vara en tillgång för såväl kontorets handläggare men också för leverantörerna och underlätta hela upphandlingsförfarandet. Kontoret är positivt till ett införande av elektroniskt upphandlingsstöd enligt förslaget. Detta bör dock ske i samma anda av förståelse och insikt om de olika nämndernas verksamheter och behov som remissen anger.

1. I valet av system bör flexibilitet och anpassningsbarhet värderas högt.
2. Cost/benefit-analys bör ingå i utvärderingskriterierna vid valet av system.

Kontoret ser fördelar med ett elektroniskt upphandlingsstöd men det måste finnas gränser för vad som skall anses rimligt att betala. För en del andra kommuner har kostnaderna blivit mycket höga, varefter nyttan med systemet ifrågasatts.

3. Kontoret ställer sig bakom valet av systemets omfattning som föreslås gälla enligt remissen.

4. Att arbeta för ett gemensamt utseende på upphandlingsunderlag är lovvärt så länge som man inser att man då kanske måste indela verksamheterna i kategorier. T.ex. kan de tekniska förvaltningarna vara en sådan kategori som svårigen låter sig samordnas fullt ut med de mjuka sektorerna.

5. Efter införandet av ett system som möjliggör elektronisk anbudslämning bör man kanske under en övergångsperiod acceptera att anbud även lämnas på vanligt vis.

#### *Trafikkontorets förslag*

Trafikkontoret föreslår att Trafik- och renhållningsnämnden lämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

## **Utbildningsnämnden**

**Utbildningsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2010 följande:

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

*Särskilt uttalande* gjordes av ordförande Lotta Edholm m fl (FP), ledamöterna

Cecilia Brinck m fl (M), Erik Slottnér (KD) och ersättaren Helen Törnqvist (C), *bilaga*.

**Utbildningsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Sedan den nya utbildningsförvaltningen skapades från och med halvårsskiftet 2007 har ett intensivt utvecklingsarbete genomförts inom upphandlingsområdet. En uttalad strategi har varit att de enskilda skolenheterna och avdelningarna ska ansvara för och genomföra de upphandlingar som hänför sig till den egna enheten som bland annat lokalvård och skolmåltider.

Flertalet av enheternas upphandlingsansvariga har genomgått en tvådagars grundutbildning i upphandling där hittills ca 200 personer deltagit. Ett stort antal upphandlingar har genomförts av skolenheterna inom områdena lokalvård och skolmåltider. Serviceförvaltningens upphandlingsenhet har på internkonsultbasis medverkat i flera av dessa upphandlingar.

Majoriteten av de upphandlingar som genomförs inom förvaltningen sker via anbud i pappersform. Två centrala upphandlingar av ramavtal har genomförts elektroniskt och erfarenheterna från dessa två är positiva. Den elektroniska metoden innebär att flera moment som är mycket krävande minimeras och arbetet kräver inte lika mycket tid som vid pappershantering av anbud.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till att ett elektroniskt upphandlingssystem/-stöd införs för stadens förvaltningar och förordar att så sker. Förvaltningen ser stora fördelar för de enskilda skolenheterna, som svarar för och genomför sina egna upphandlingar, då införandet av ett sådant system säkerställer att de processer som en upphandling innehåller genomförs på ett korrekt sätt.

Förvaltningen anser att det är av stor vikt att systemet utformas på sådant sätt att utbildningsnämndens egna centrala upphandlingar, ramavtal och olika typer av material och underlag, kan hanteras och inrymmas i systemet.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

### **Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd**

**Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2010 att överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

*Reservation* anfördes av ledamöterna Mervi Mäkinen Andersson, Lennart Pöppel, tjänstgörande ersättarna Lars-Göran Carlsson, Arne Ahlström (alla s), ledamöterna Jonas Eklund (mp), Rosa Lundmark (v), *bilaga*.

**Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 6 oktober 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till Stadsledningskontorets förslag och delar de synpunkter som framförs i tjänsteutlåtandet.

Stadens upphandlingar ser i dagsläget mycket olika ut, och ett elektroniskt upphandlingssystem skulle bidra till en större enhetlighet. Detta skulle i sin vara till gagn både för leverantörer och för upphandlande nämnder och bolag. Dagens olikheter leder till en ovisshet bland leverantörer och till merarbete för dem som upphandlar.

Upphandlingsprocessen är till stor del strikt reglerad i lag, och även om upphandlingsprocesserna delvis är verksamhetsspecifika finns ändå stora tidsbesparingar att göra genom att ha tillgång till en gemensam ram för alla upphandlingar. Många moment, tidsfrister och förfaranden är trots allt gemensamma eftersom de regleras i LOU. Som processen ser ut idag spenderas onödigt mycket tid på att moment som skulle kunna förenklas och effektiviseras genom ett elektroniskt upphandlingsstöd. Förvaltningen ser att ett elektroniskt upphandlingsstöd skulle kunna bidra till förbättrade förutsättningar för t.ex. avtalsuppföljningsarbete då tid frigörs från relativt okvalificerade uppgifter och kan användas där den gör mer nytta. Detta skulle i sin tur leda till med största sannolikhet leda till att avtal efterlevs i ännu större utsträckning av leverantörerna, och att stadsdelsnämnden därigenom investerar sina medel bättre.

### **Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd**

**Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 28 oktober 2010 följande:

1. Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

**Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 14 oktober 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen, som deltagit i ett test av ett elektroniskt upphandlingsstöd i en hantverkarupphandling, ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag. Med ett elektroniskt upphandlingsstöd effektiviseras och förenklas administrationen vid upphandlingar. Anbudet i den elektroniska processen blir enhetliga, överskådliga och därmed lättare att jämföra. Det blir också enklare för anbudsgivare att lämna anbud.

### **Östermalms stadsdelsnämnd**

**Östermalms stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2010 att överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på

remissen.

**Östermalms stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsen har av stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Rinkeby-Kista och Östermalm samt av ett antal facknämnder begärt svar på remiss om införande av elektroniskt upphandlingsstöd i Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till den 1 november 2010.

I ärendet förordar stadsledningskontoret (SLK) att ett webbaserat system anskaffas genom centralupphandling. Ett elektroniskt upphandlingsstöd beräknas underlätta administrationen för upphandlarna i många avseenden samt bör ses som en metod att effektivisera, förbättra och kvalitetssäkra stadens upphandlingsarbete, bl.a. för att komma tillrätta med brister som tidigare påtalats av revisionskontoret. Elektronisk upphandling kan även underlätta för anbudsgivare.

Kostnader för anskaffning, etablering och införande av systemet finansieras genom den centrala projektbudget som avsatts för 2010. Införande kommer att ske under 2010 och 2011.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i stadsledningskontorets synpunkter och förslag; att kommunfullmäktige beslutar att metoden för införande av elektroniskt upphandlingsstöd godkänns, att kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra centralupphandling av elektroniskt upphandlingsstöd omfattande stadens samtliga nämnder och därigenom ansvara för att till staden tillhandahålla ett elektroniskt upphandlingsstöd.

*Förvaltningens synpunkter och förslag*

Ett elektroniskt upphandlingsstöd beräknas underlätta administrationen för stadens upphandlare i många avseenden, bl.a. genom kontroll på materialet, möjlighet till delvis automatiserad utvärderingsfas, minskad pappershantering, förenklad projektadministration samt förbättrad hantering av frågor och svar under anbudstiden. Elektronisk upphandling kan även underlätta för anbudsgivare.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i stadsledningskontorets synpunkter och förslag; att kommunfullmäktige beslutar att metoden för införande av elektroniskt upphandlingsstöd godkänns, att kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra centralupphandling av elektroniskt upphandlingsstöd omfattande stadens samtliga nämnder och därigenom ansvara för att till staden tillhandahålla ett elektroniskt upphandlingsstöd.

## RESERVATIONER M.M.

### **Idrottsnämnden**

*Särskilt uttalande* gjordes av vice ordförande Jari Visshed m.fl. (S), Mehdi Oguzsoy (V) och Else Lundin (MP) enligt följande.

Det är viktigt att förenkla och effektivisera stadens metoder och rutiner när det handlar om upphandling av dess varor och tjänster. Att införa ett gemensamt elektroniskt stöd ser vi som ett steg i rätt riktning.

Utformningen av detta system måste däremot vara oerhört flexibelt så att det går att anpassa med specifika krav till varje upphandling. Det får dessutom inte innebära att färre intressenter ges möjlighet att delta i en upphandling eller att den offentlighet och transparens, i den mån det finns idag, försämras på något vis. Det är viktigt att lokala företag och småföretagare ges goda möjligheter att delta i upphandlingarna.

Vidare anser vi att en antidiskrimineringsklausul alltid ska finnas med när staden genomför upphandlingar. Avsikten är att förmå leverantörer att vidta åtgärder för att förebygga och motverka diskriminering. Utöver detta bör staden fortsätta det viktiga arbetet med att ställa högre miljökrav vid upphandlingarna än vad som idag görs. Genom att ställa sociala krav och miljökrav vid stadens upphandlingar kan dessa bli ett kraftfullt redskap för att driva en politik som syftar till ekologisk hållbarhet och en socialt rättvis utveckling.

Dessutom anser vi att i varje upphandling där nämnden i slutänden är beslutande instans ska även förfrågningsunderlaget godkännas av nämnden innan upphandling startas.

### **Utbildningsnämnden**

*Särskilt uttalande* gjordes av ordförande Lotta Edholm m fl (FP), ledamöterna Cecilia Brinck m fl (M), Erik Slottnér (KD) och ersättaren Helen Törnqvist (C) enligt följande.

Det är mycket positivt att staden tar ett samlat grepp kring de viktiga upphandlingsfrågorna. För att uppnå en väl fungerade upphandling krävs både spetskompetens och system som kan hantera de utmaningar som kommer att uppstå.

Det är samtidigt viktigt att upphandlingar inte blir ett hinder för att uppnå en mångfald i staden. Därför anser vi att det är nödvändigt att upphandlingsstödet underlättar och inte försvårar för små och medelstora företag att vara med och konkurrera om uppdraget.



## **Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd**

*Reservation* anfördes av ledamöterna Mervi Mäkinen Andersson, Lennart Pöppel, tjänstgörande ersättarna Lars-Göran Carlsson, Arne Ahlström (alla s), ledamöterna Jonas Eklund (mp), Rosa Lundmark (v) enligt följande.

I huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut Samt därutöver anföras Med en upphandlingsvolym på många miljarder kronor årligen har Stockholms stad stor möjlighet att verka för en ekologiskt och socialt hållbar produktion. Tyvärr är vår erfarenhet att den moderatledda majoriteten sällan ställer konkreta miljökrav och sociala krav på de varor och tjänster som upphandlas, utom när det gäller miljöbilar och tandlösa formuleringar om meddelarfrihet och icke-diskriminering. De krav som trots allt ställs följs inte upp systematiskt.

Vi anser att ett IT-baserat upphandlingsstöd ska utformas så att det underlättar för upphandlande nämnder och bolag att ställa relevanta miljökrav och sociala krav på upphandlade varor och tjänster. Det ska finnas vägledning till vilka sådana krav som är lämpliga att ställa i olika slags upphandlingar och hur de bör följas upp. I arbetet med att utveckla dessa funktioner i upphandlingsstödet kan staden söka samarbete bl.a. med de fackliga organisationerna och med Miljöstyrningsrådet.